

FIȘA DE LUCRU

1.1.1. Parohia Arad Grădiște 1

A. Istoricul comunității parohiale

Cartierul Arad-Grădiște s-a întemeiat în jurul anului 1898. Până la anul 1918 era locuit numai de C.F.R.-iști și muncitori de la fabrici. Odată cu sfârșitul primului război mondial, închegându-se statul român în granițele sale firești, tinerii de la sate sunt chemați în slujba Statului, iar căminele lor apar, rând pe rând, în acest cartier care la anul 1925 ia numele de **Grădiște**. Numărul Populației românești a crescut an de an prin imigrare, cei mai mulți refugiați în timpul celui de al doilea război mondial din toate colțurile țării, majoritatea fiind muncitori C.F.R. care se stabilesc în imediata apropiere a gării. Stabilitatea sau fluctuația credincioșilor este în strânsă legătură cu natura serviciilor pe care le aveau. La începutul anilor '70, populația cartierului Grădiște a început a spori datorită faptului că mulți oameni de la țară s-au mutat la oraș, dezvoltându-se mult partea stângă a cartierului, spre triajul C.F.R.

Episcopia recunoaște Parohia Grădiște prin Hotărârea nr. 6079/1928 din 22 octombrie, iar Ministerul Cultelor cu data de 1 ianuarie 1929, prin Decizia nr. 3591/1929, fiind trecută ca parohie bugetară.

B. Istoricul bisericii parohiale

Planurile pentru construirea bisericii au fost întocmite în 1935 de către arhitectul Iosif Kalonsek din Arad, în stil bizantin, având lungimea de 25 m., lățimea de 15 m. Și înălțimea de 24 m, iar piatra de temelie a fost pusă în 7 august 1935. Materiale din care este construită: fundație - piatră de codru, zidărie autoportantă, boltă din beton armat, acoperită cu tablă În 28 mai 1940 s-a primit cea mai frumoasă podoabă a bisericii - iconostasul. În vara anului 1941, începând cu 11 iunie și până la jumătatea lunii decembrie, biserica a fost împodobită cu pictura în frescă de către pictorul Cornel Cenan, originar din Cluj, iar Ferdinand Gajo din Timișoara a aurit iconostasul. Cu ajutoare din partea conducerii Statului, în iarna 1941-1942, biserica s-a înzestrat cu întreg mobilierul necesar - strane, scaune - lucrat de elevii Liceului Aurel Vlaicu din Arad (Liceul Forestier).

La 24 mai 1942, la praznicul Pogorării Duhului Sfânt, a avut loc slujba tâmosirii bisericii oficiată de episcopul Andrei Magieru, asistat de un sobor de opt preoți și un diacon, biserica primind hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil”.

În anul 1980 au început lucrările de reparații la clădirea bisericii. În anul 1981 clopotele bisericii au fost electrificate, fiind prima biserică din Arad cu astfel de clopote. Pictura a fost curățată în 1986 și restaurată în 2014-2015.

Slujitorii altarului acestei biserici au fost: Cornel Mureșan (1928-1945, 1958-1959), Alexandru Budai (1945-1958), Gheorghe Lițiu (1959), Aurel Lucea (1959-1983), Gheorghe Păiușan (1975-1977), Ioan Homea (1979), Petru Bama (1977-1992), Miron Iercean (1979), Viorel Merlușcă (1979-prezent), Viorel Roja (diacon 1981-1989 și preot 1989-prezent, iar din 2003 paroh la noua parohie Grădiște II), diacon Călin Teuca (2012-prezent). Cantorii bisericii din Grădiște au fost: Șerb Ioan, Hărdălău Ioan, Ciobanu Ioan, Condea Ioan, Duma Ioan, Bogdan Ambrosie, Tripa Ioan, Blaj Ioan, Hărdălău Petru, Chișu Traian, Lădău Gheorghe, Chirilă Petru, Neteda Aurel, Băbuțau Cristian, Teuca Călin, Trif Liviu și Gabor Matei. Dintre episcopii mai de seamă enumerăm: Totovici

Rada, Drăucean Eutim, Lădău Gheorghe, Ciutina Gavril, Corlea Aurel, Bogdan Cornel, Mihulin Constantin, Șipoș Mihai, Manea Ioan, Blaga Vasile, Gâb Aurel, Horhat Ioan.

În anul 2000, la extremitatea de nord a parohiei a fost ridicată o troiță sculptată în lemn de meșteri maramureșeni din Bârsana, iar în 2004, la intersecția străzilor Trenului cu Rândunicii, a fost așezată o troiță în memoria enoriașilor căzuți în bombardamentul din iunie 1944, troiță unde are loc pelerinajul anual în a doua zi de Rusalii.

C. Cimitirul

Parohia Grădiște, cu data de 1 noiembrie 1945, printr-un act de donație din partea familiei Dr. Mihail Mărcuș, primește ca dar pentru cimitir suprafața de 2 jugăre de pământ arabil. Direcția Proprietăților și Bunurilor Statului în 1947 face cunoscută aprobarea suprafeței de 1 jugăr expropriat de la Dl. Mihail Mărcuș în scopul de a mări cimitirul ortodox. Comitetul provizoriu al comunei urbane Arad, Secțiunea Gospodăririi Locale - Secția Edilitate și Urbanism aprobă deschiderea cimitirului, având în vedere că cimitirele Eternitatea și Pomenirea sunt departe de cartierul Grădiște. În anul 1992, prin legea 18 Paro care s-a deschis în 1996. Cimitirul ortodox este situat la marginea orașului, pe partea stângă a șoselei Arad-Oradea.

D. Activități culturale

După înființarea parohiei Grădiște, în anul 1934, tineretul de ambele sexe, care era încadrat în corul *„Armonia”* al Catedralei Arad, de sub conducerea profesorului de teologie Atanasie Lipovan, s-au grupat într-un cor local sub numirea de *„Unirea Grădișteană”* sub bagheta învățătorului Toconiță, dar sub atenta supraveghere a profesorului Atanasie Lipovan care, plin de satisfacție față de progresul acestui cor, îl numește *„Armonia mică”*. Această organizație corală, pe lângă răspunsurile liturgice, a sprijinit biserica și cu ajutoare materiale, atât personal, cât și din diferite festivaluri, fund înregistrați ca donatori la clopotul mare al bisericii și pe parcurs cu diferite obiecte de cult, covoate, acopereminte, etc.

Dirijorii coralei *„Unirea Grădișteană”* au fost, din amintirile coriștilor: învățătorul Toconiță Traian, Grigorie Șerb, Livia Iordan, d-nul Gender, d-na Aconi, Nicolae Bărbieru, prof. Ilie Văcaru, Emanuel Matula, prof. Corina Teuca. Sub bagheta lor, corul a efectuat și continuă să facă schimburi cu parohii din eparhie și din afara eparhiei, prilej de cunoaștere reciprocă între fii ai aceleiași biserici. În prezent corul are aproximativ 35 de membrii activi.

Sub îndrumarea slujitorilor au loc întruniri ale Asociației *„Oastea Domnului”*, sporind trairea religioasă și cunoștințele biblice a celor care participă la aceste întruniri.

Privitor la legăturile cu școala, are loc amenajarea unei capele în incinta Școlii Generale *„Aron Cotruș”* prin osârdia profesorului de religie Marius Preoteasa, capelă sfințită de P.S. Timotei Sevicu. Pe lângă școala de pe raza parohiei, biserica mai are protocoale de parteneriat cu Grădinițele *„Curcubeul Copiilor”* și *„Bambi”* din Arad și cu Liceul de Arte *„Sabin Drăgoi”* Arad.

Profilul actual al parohiei

E. Biserica este cercetată în duminici și sărbători de foarte mulți credincioși, iar în fiecare vară în parohie se organizează pelerinaje la așezămintele monahale de pe cuprinsul patriei. O notă dominantă în parohie este și aceea a unui ecumenism viu întreținut de preoții parohiei cu slujitorii celorlalte confesiuni creștine. Elevii școlii de pe raza parohiei sunt spovediți și împărtășiți în cele două posturi mari din cursul anului.

Bibliografie:

1. *Cronica Parohiei Grădiște, manuscris;*
2. *Ziarul Biserica și Școala.*

Date despre Parohie și Preotul paroh

Parohia Ortodoxă Română Arad - Grădiște I cu

Hramul: „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil”,

Protopopiatul: Arad,

Preot paroh: Merlușcă Viorel

Adresă de contact: Str. Petru Rareș, nr. 22, telefon 0357421333